

Lausunto

Henrik Ruso

17.2.2026

EU/852/2025

EU/852/2025-OKM-18

Lausunto Eduskunnan suurelle valiokunnalle

Eduskunnan suuri valiokunta on pyytänyt Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntoa rahoituskehyskokonaisuuteen (E 73/2025 vp) liittyvien valtioneuvoston kirjelmien U 61/2025 vp, U 62/2025 vp, U 70/2025 vp, U 71/2025 vp, U 73/2025 vp, U 74/2025 vp (AgoraEU, Erasmus+, koheesiopolitiikan asetusehdotukset, Globaali Eurooppa -väline, kilpailukykyrahasto ja Horisontti Eurooppa) osalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö yhtyy yhteisesti muodostettuihin Valtioneuvoston kantoihin. Ministeriö on vastannut valmisteluista AgoraEU (U 61/2025 vp) ja Erasmus+ (U 62/2025 vp) -ohjelmien osalta.

Komissio antoi 16.7.2025 ehdotuksensa EU:n monivuotiseksi rahoituskehyskeksi (MFF) vuosille 2028–2034. Ehdotuksen kokonaistaso on yhteensä 1 893 mrd. euroa sitoumuksina, eli noin 1,35 % EU:n BKT:stä verrattuna nykykauden 1 321 mrd. euroon. Komissio ehdottaa siis +572mrd nykyistä korkeampaa rahoitustasoa. Suomi pitää ehdotettua kokonaistasoa liian korkeana (E 73/2025 vp).

Komission kehusehdotus perustuu unionin poliittisiin painopistealueisiin eli kilpailukykyyn, turvallisuuteen, vähähiilistämiseen, kestäväan kehitykseen, ja taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen. Lisäksi pyritään vastaamaan kysymykseen resurssien tarkoituksenmukaisesta käytöstä budjetin joustavuutta ja suoriteperustaisuutta lisäämällä. Komission esittämät rahoituskehusehdotuksen yleiset painopisteet ovat kannatettavia ja yhdensuuntaisia Suomen EU-avaintavoitteiden kanssa. Puolustus ja kilpailukyky ovat Suomelle keskeisiä painopisteitä.

Suomi pitää budjetin joustavuutta ja yksinkertaistamista yleisesti ottaen toivottavana suuntana. Komissio on pyrkinyt joustavuuteen muun muassa yhdistämällä rahoitusohjelmia ja lisäämällä ohjelmien keskinäistä yhteentoimivuutta. Toteutustavat ovat keskeisiä neuvottelukysymyksiä. Ministeriön toimialalla:

- Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot esitetään yhdistettäväksi.
- Luova Eurooppa ja Kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma esitetään yhdistettäväksi uudeksi AgoraEU-ohjelmaksi.
- Horisontti Eurooppa-ohjelman tiivis linkittäminen Euroopan kilpailukykyrahastoon soveltavan tutkimuksen osalta sekä kaksikäyttösovelluksiin tähtäävän tutkimus- ja innovaatiotoiminnan rahoittamisen mahdollistaminen Horisontti Eurooppa- ohjelmassa.
- Koheesiopolitiikan, ml Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavan osaamisen ja osallisuuden lisäämisen on määrä toimia kansallisten kumppanuussuunnitelmien myötä linjassa yhdessä muiden rahoitusohjelmien kanssa.
- Globaali Eurooppa -välineestä rahoitetaan merkittävästi myös Erasmus+ -ohjelman toimia.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Komissio esittää tuntuvia lisäyksiä Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan kannalta erityisen keskeisiin rahoitusohjelmiin: Horisontti Eurooppa -ohjelmaan, Erasmus+ -ohjelmaan ja vanhaan Luova Eurooppa -ohjelmaan osana uutta AgoraEU -ohjelmaa. Ohjelmat pysyvät itsenäisinä ja niitä esitetään kehitettävän paikoin merkittävästikin, mutta kuitenkin kokonaisuutena arvioiden suhteellisen maltillisesti.

Suomi kannattaa TKI-rahoituksen kasvattamista ja Horisontti Eurooppa -ohjelman laatuperustaisuutta. Suomi pitää oikeansuuntaisina esityksiä investointien lisäämiseksi etenkin osajien liikkuvuuteen (Erasmus+), mutta myös koulutukseen, luoviin aloihin, demokratiaan ja eurooppalaisiin arvoihin ja tunnisteetaan näiden merkitys kilpailukyvyille ja kokonaisturvallisuudelle (E 73/2025 vp) – siis kahden Suomelle keskeisen painopisteen kannalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteluvastuulla olleet AgoraEU (U 61/2025 vp) ja Erasmus+ (U 62/2025 vp) -ohjelmia koskevat u-kirjeet täydentävät näitä suotuisina pidettäviä neuvottelulähtökohtia koskevia kantoja. Yhteenvetäen u-kirjeissä:

- suhtaudutaan varsin myönteisesti käsillä oleviin ohjelmiin, niiden tarkoitukseen ja niiden vanhaan pohjaavaan kehittämiseen.
- halutaan turvata ohjelmien vahvuudet ja jatkuvuus eri ohjelmien yhdistyessä ja niiden rakenteiden uudistuessa.
- halutaan pyrittävän oikeaan tasapainoon joustavuuden ja ennakoitavuuden välillä.
- halutaan varmistaa jäsenmaiden vaikutusmahdollisuudet ohjelmasuunnittelussa.

Valtioneuvosto tarkastelee komission ehdotuksen yksityiskohtia osana rahoituskehyksen kokonaisuutta ja tarkentaa kantaansa neuvottelujen edetessä. Suomen lopulliset kannat muodostetaan neuvottelujen loppuvaiheessa muodostumassa olevan kokonaisuuden perusteella Suomen kokonaiset huomioiden. Komission ehdotusten rahoituksen mitoitukseen otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta.